

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 508/06
04.07.2007. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Slobodana Dražića, predsednika veća, Biljane Dragojević, Vlaste Jovanović, mr Ljubice Jeremić i Spomenke Zarić, članova veća, u sporu tužilje AA, čiji je punomoćnik advokat AB, protiv tužene BB, čiji je punomoćnik advokat BA, radi opoziva poklona odnosno utvrđenja ništavosti ugovora o poklonu i isplate, odlučujući o reviziji tužilje protiv presude Okružnog suda u Subotici Gž.87/05 od 22.11.2005. godine, u sednici održanoj 04.07.2007. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužilje izjavljena protiv presude Okružnog suda u Subotici Gž.87/05 od 22.11.2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Subotici P.1256/2001 od 14.07.2004. godine, odbijen je tužbeni zahtev za opoziv ugovora o poklonu od 01.10.1998. godine, overenog kod istog suda pod Ov.br.8873/98 od 05.10.1998. godine i ugovora o poklonu od 23.09.1999. godine, overenog kod istog suda pod Ov.br.5026/99 od 23.09.1999. godine, oba zaključena između tužilje kao poklonodavca i tužene kao poklonoprimca, kao i zahtev za vraćanje ranijeg zemljišno-knjižnog stanja na način kao u izreci, zatim da se tužena obaveže na predaju označenih nepokretnosti tužilji i da po osnovu neosnovanog obogaćenja plaća tužilji od 08.10.1999. godine pa ubuduće 920,00 dinara mesečno sa zakonskom zateznom kamatom od dospelosti svake pojedine rate do isplate (stav 1.). Odbijen je i eventualni tužbeni zahtev da se utvrdi ništavost oba ugovora o poklonu bliže označena u izreci, kao i da se obaveže tužena na predaju nepokretnosti tužilji i isplatu mesečnih iznosa po 920,00 dinara počev od 08.10.1999. godine pa ubuduće, sa zakonskom zateznom kamatom (stav 2.). Tužilja je obavezana da tuženoj naknadi troškove postupka u iznosu od 37.500,00 dinara (stav 3.).

Presudom Okružnog suda u Subotici Gž.87/05 od 22.11.2005. godine odbijena je žalba tužilje i potvrđena prvostepena presuda.

Protiv pravosnažne drugostepene presude tužilja je blagovremeno izjavila reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu u okviru ovlašćenja iz čl.386. ranijeg ZPP ("Sl.list SFRJ" br.4/77 ... "Sl.list SRJ" br.3/2002) koji se primenjuje na osnovu čl.491. stav 1. i 4. ZPP ("Sl.glasnik RS" br.125/04) i našao da revizija nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl.354. stav 2. tač.11. ZPP, na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti. Nema ni drugih povreda postupka koje bi u smislu čl.385. stav 1. tač.1. i 2. ZPP mogle predstavljati dozvoljen i opravdan revizijski razlog, na koje revizija samo paušalno ukazuje.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužena, rođena 19__ . godine je usvojeno dete tužilje i njenog prvog supruga. Posle razvoda njihovog braka tužena je poverena na brigu i vaspitanje tužilji kao majci i ona je nastavila da to čini zajedno sa svojim drugim suprugom. Tužena je slučajno u porodici saznala da je usvojena i tragom tog saznanja je pronašla svoju prirodnu majku u VV, preselila se kod nje i živela sa njom od 19__ . do 19__ . godine protiv volje svojih usvojitelja, za koje vreme sa njima nije kontaktirala. U tom periodu se prvi put udala i rodila ćerku GG 19__ . godine. Te godine je došlo do pomirenja stranaka. Tužilja je tada oprostila tuženoj uz izjavu da ona ne može imati dve majke. Na njeno traženje tužena je dala obećanje da neće više kontaktirati sa prirodnom majkom. Razvela se 19__ . godine i iste godine se ponovo udala a 19__ . godine je rodila drugu ćerku DD. Posle pomirenja, odnosi između stranaka i njihovih porodica su bili dobri, ispunjeni međusobnom naklonošću, ljubavlju i poštovanjem. Sa namerom da pomogne ćerki da reši stambeno pitanje jer je sa porodicom živela kao podstanar, tužilja je overenim ugovorima iz 1998. i 1999. godine poklonila tuženoj svoj suvlasnički deo od 1/2 na zemljištu i 1/4 na kući, stečen u prvom braku. Na osnovu tih ugovora, tužena se uknjižila kao vlasnik poklonjene nepokretnosti i na osnovu sudske presude se uselila u deo kuće površine 30 m², na kojoj je drugi suvlasnik njen otac usvojitelj.

Tužena se 2000. godine razbolela od _____. Sada je penzioner. Tužilja se majčinski brinula o njoj za vreme lečenja i materijalno je pomagala. Do pogoršanja odnosa stranka došlo je 2001. godine kada je tužilja saznala da tužena ponovo odlazi kod svoje prirodne majke. U njihovom žučnom razgovoru tužilja je tražila da se tužena opredeli ko joj je majka, jer ne može imati dve majke. Tužena se izjasnila da se ne može odreći prirodne majke iako tužilju smatra svojom pravom majkom. To tužilja nije mogla da prihvati i saopštila je tuženoj da je između njih dve sve gotovo da ne može da joj oprost i tražila je vraćanje učinjenih poklona. Tužena je vratila pokretnu

njih dve sve govore, da ne može da joj oprosti i kazna je višestruko veća nego što je. Tužena je vratila poklonu stvari a odbila je da vrati nepokretnost, što je dovelo do ovog spora. Među strankama su u međuvremenu odnosi potpuno prekinuti, što tužilji teško pada. Poklone je dala tuženoj bez ikakvih uslova, motivisana željom da pomogne ćerki u rešavanju stambenog pitanja i u očekivanju da će joj ona uzvratiti pomaganjem u starosti.

Polazeći od utvrđenih činjenica, nižestepeni sudovi su pravilnom primenom materijalnog prava presudili da odbiju osnovni zahtev za opoziv poklona zbog grube neblagodarnosti poklonoprimca i eventualni zahtev za utvrđenje ništavosti ugovora o poklonu zbog gubitka motiva, jer za to nisu ispunjeni zakonski uslovi. Za svoje odluke dali su valjane i potpune razloge koje u svemu prihvata Vrhovni sud.

Opoziv ugovora o poklonu nije regulisan pozitivnim pravom, pa se na sporni odnos stranaka primenjuju pravna pravila imovinskog prava. Prema pravnom pravilu sadržanom u paragrafu 567. tač.b. Srpskog građanskog zakonika, postoji uslov za opoziv poklona ako je poklonodavac ispoljio prema poklonoprimcu veliku neblagodarnost, povređivanjem njegovih ličnih dobara, života, tela i časti i narušavanjem njegove slobode i imanja. Velika ili gruba neblagodarnost, koju materijalno pravo predviđa kao uslov za opoziv poklona, je pravni standard o čijem postojanju sud zaključuje na osnovu svih okolnosti konkretnog slučaja, ceneći ga vrednosnim merilima zasnovanim na pravilima morala i dobrih običaja, kao i shvatanjima određene sredine. Nižestepeni sudovi su pravilnim tumačenjem propisa i savesno razmotrili sve aspekte složenih odnosa stranaka kao majke i ćerke iz odnosa potpunog usvojenja. Na osnovu toga su potpuno ispravno zaključili da se poremećaj tih odnosa ne može pripisati samo u krivicu jedne strane, konkretno tužene i da se njeno ponašanje prema tužilji, uslovljeno zahtevima i ponašanjem tužilje prema njoj, ne može okarakterisati kao gruba nezahvalnost poklonoprimca koja bi u smislu citiranog pravnog pravila stvorila uslov za opoziv poklona.

Želja tužene da zna svoje poreklo i da održava odnos sa biološkim roditeljem je prirodna i ne treba da vredi tužilju. Pravo na poreklo i identitet je prirodno pravo svakog čoveka, pa i deteta, garantovano u članu 7. Konvencije o pravima deteta, odredbom čl.64. Ustava RS i čl.59. Porodičnog zakona. Tužena nije iskazala nepoštovanje i grubu neblagodarnost prema tužilji kao svojoj majci usvojiteljki time što je posle saznanja za svoju sistemsku bolest ponovo uspostavila kontakt sa svojom prirodnom majkom. Pravo da zna svoje poreklo i upozna svoje prirodne roditelje predstavlja elemente i sadržinu prava na dom i porodični život garantovanih i odredbom čl.8. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Ovi međunarodni standardi i ratifikovani dokumenti se u skladu sa Ustavom neposredno primenjuju kao deo našeg unutrašnjeg prava. S tim u vezi, drugačije tumačenje i pravna ocena ponašanja tužene u spornom odnosu stranaka predstavljali bi neopravdano i nedozvoljeno zadiranje u njeno prirodno pravo vezano za poreklo, identitet i porodični život.

Pravilna je i ocena nižestepenih sudova u vezi sa nepostojanjem uslova iz čl.52. Zakona o obligacionim odnosima za ništavost ugovora o poklonu zbog nepostojanja osnova, odnosno motiva kod ovog ugovora bez naknade. Želja majke da pomogne i stambeno obezbedi svoju usvojenu ćerku svakako predstavlja pravno dozvoljen, moralan i prirodan motiv učinjenih poklona, koji inače nisu bili ničim uslovljeni. Da su i bili uslovljeni obećanjem i obavezom usvojene ćerke da se odrekne viđanja i osećanja za njenu prirodnu majku, takav uslov ne bi bio moralan ni zakonit, a time ni punovažan. Potpunim usvojenjem stvoren je trajan odnos roditelja i deteta, pa nije mogao prestati zbog poremećenih odnosa usvojitelja i usvojenika, prostom izjavom majke da više nema ćerku.

Iz navedenih razloga, nižestepeni sudovi su pravilno presudili odbijanjem oba zahteva tužbe, pa je Vrhovni sud na osnovu čl.393. ZPP, odlučio kao u izreci presude.

Predsednik veća-sudija

Slobodan Dražić, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

VS